

در صورت نبود امنیت، در وجوب حج تشکیک است

رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم امروز در درس خارج فقه خود، خواستار پیگیری درخصوص فاجعه منا شد و گفت اگر امنیت این مراسم برقرار نباشد، وجوب آن به لحاظ دینی مورد تشکیک است.
آیت‌الله یزدی ضمن تأکید بر بی‌تدبیری و بی‌کفایتی دولت سعودی احتمال توطئه بودن آن را منتفی ندانست و تصریح کرد که سازمان‌های بین‌المللی در این‌خصوص مسئول‌اند. وی همچنین از مراجع و حوزه‌های علمیه خواست تا به مسئولیت دینی خود در این زمینه عمل کنند.

امنیت نباشد، می‌توان در وجوب حج تشکیک کرد

آیت‌الله یزدی در این سخنان با اشاره به شرایط استطاعت حجاج تأکید کرد که یکی از شرایط استطاعت برای حج، امنیت است و اگر هر سال برای حاجی‌ها این چنین اتفاقاتی پیش بیاید، در استطاعت حجاج تأثیر می‌گذارد.
به گفته‌وی شرایط استطاعت، صرفاً استطاعت مالی نیست و امنیت هم‌یکی از شرایط آن است که با نبود امنیت می‌توان در وجوب حج تشکیک کرد.
آیت‌الله یزدی تصریح کرد که آن‌ها باید به‌طور رسمی امنیت حجاج را به عهده بگیرند و برای این‌ کار تنها مذاکره معمولی و ساده کافی نیست.

مراجع به سازمان‌های جهانی نامه تهدیدآمیز بنویسند

آیت‌الله یزدی از مراجع عظام و حوزه علمیه هم درخواست کرد که که عکس‌العمل جدی داشته باشند.
به گفته وی اگر از حوزه علمیه قم نامه‌های رسمی تهدیدآمیز به سازمان‌های رسمی جهانی نوشته شود، قطعاً مؤثر است.
به گفته او مسئله شیعه و سنی به هیچ وجه در اینجا مطرح نیست، مسئله اسلام و مسلمانان و امنیت سرزمین وحی است.
وی در عین حال خطاب به روحانیون گفت که فارغ از مسائل سیاسی، باید به این فاجعه پرداخت چراکه یک مسئله مذهبی است و با دید مذهبی باید به آن نگاه کرد، نه دید سیاسی.

دولت عکس‌العمل جدی‌تری نشان دهد

رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم ضمن تأکید بر اهمیت پیگیری فاجعه منا یادآور شد که دولت باید مستقل از دستگاه قضایی عکس‌العمل مناسبی داشته‌باشد.
به گفته وی تسلیم گفتن به خانواده‌های کسانی که شهید شده‌اند و اینکه وزارت خارجه چند بار تذکر بدهد و کاردار عربستان را احضار کند، کافی نیست و باید عکس‌العمل جدی‌تری صورت گیرد.
وی با تأکید بر اینکه سازمان‌های بین‌المللی در برابر این فاجعه مسئول‌اند، گفت: اگر در این چنین واقعه‌ای چند آمریکایی کشته شده بود، آیا به راحتی از کنار آن می‌گذشتند؟

بعید نیست فاجعه منا توطئه باشد

آیت‌الله یزدی همچنین با تأیید بی‌کفایتی و بی‌تدبیری دولت سعودی در این فاجعه گفت ممکن است این اتفاق تنها ناشی از بی‌کفایتی نباشد و بعید نیست که ناشی از توطئه باشد.
وی با اشاره به اینکه چنین جمعیتی هر ساله به همین شکل در منا حضور می‌یابند، تصریح کرد که بی‌تدبیری نمی‌تواند دلیل کافی برای اقدامی مثل بستن راه‌ها باشد.

دولت با اقتدار و در عین حال منطقی، فاجعه منا را پیگیری کند

آیت‌الله صادق آملی لاریجانی رئیس قوه قضاییه درخصوص فاجعه منا از دولت خواست که با اقتدار و صلابت و البته با برخورد‌های معقول و منطقی این مسئله را پیگیری کند.
رئیس دستگاه قضا همچنین از دادستان کل کشور خواست که در هماهنگی با وزارت امور خارجه و رایزنی با برخی کشورهای اسلامی مسئله را پیگیری کند.
آیت‌الله آملی لاریجانی تأکید کرد که حاکمان سعودی مطمئن باشند که ملت‌ها و دولت‌های مسلمان پرونده این حادثه را نخواهند بست و این‌طور نخواهد بود که حادثه‌ای رخ دهد و دولت سعودی با گردن کلفتی پاسخگو نباشد.
وی تصریح کرد که دولت و حاکمان سعودی نه تنها باید مسئولیت این فاجعه را بپذیرند و از همه مسلمانان و خانواده‌های جان‌باختگان عذرخواهی کنند، بلکه باید از لحاظ حقوقی و قضائی این فاجعه را جبران کنند.
رئیس دستگاه قضا همچنین ربط دادن این اتفاق به قضا و قدر را عجیب خواند و تأکید کرد که حوادث عالم از تحت سیطره قضا و قدر الهی خارج نیست، اما این رافع مسئولیت انسان‌ها در وظایف و تکالیفشان نیست.
آیت‌الله آملی لاریجانی همچنین اداره حرمین شریفین را مسئله‌ای مهم خواند و گفت کشورهای اسلامی باید در این باره چاره‌ای بیندیشند.

ناطق را کدام جریان دعوت کند؟

«حزب اتحاد ملت ایران به دنبال سرلیستی ناطق نوری است.» این خبر روز گذشته در شبکه‌های اجتماعی دست‌به‌دست چرخید، گرچه دبیر کل این حزب، این خبر را ساخته شبکه‌های دروغ‌گو و جنگی روانی خواند.

این خبر جنگی روانی است

اما این تمام‌خبر نیست. در این متن آمده است: «حزب اتحاد ملت ایران که اخیراً فعالیت خود را آغاز کرده است به دنبال حمایت از ناطق نوری برای ریاست مجلس دهم است.»
علی شکوری‌راد، دبیر کل حزب اتحاد ملت ایران در پاسخ به این سوال که آیا این خبر صحت دارد به «تابناک دلیلی» گفت: «این خبر از شبکه‌ای در تلگرام به نام کانال ویژه خبری بیرون آمده است. این کار ساخته شبکه‌های دروغ‌گو است و از سوی دیگر جنگی روانی علیه ما است.»

علی اکبر ناطق نوری را به نیکی می‌شناسیم، همانی که در انتخابات سال ۱۳۷۶ با خاتمی، رئیس دولت اصلاحات رقیب شد و در عین حال رفیق دیرین اصلاحات بود. ناطق نوری را برنده انتخابات می‌دانستند. اما ناطق، برنده نشد و تنها دخالتش در دولت اصلاحات، صدور پیام تبریکی بود به مناسبت پیروزی رقیبش. رئیس مجلس پنجم شورای اسلامی، نه اهل سخنرانی‌های کوبنده است و نه اهل خودنمایی‌های برخی سیاسیون، ناطق نوری اما همواره چراغ خاموش را فعال نگاه می‌داشت و آغوشش حریم‌امنی بود برای اصلاح‌طلبان و معتدلان. علی‌اکبر ناطق نوری بعد از آن که اعلام کرد نه‌برای خبرگان می‌آیم، نه برای مجلس شورای اسلامی، بیش از پیش در مرکز توجه قرار گرفت. با این حال به نظر می‌رسد نام ناطق نوری، با مجلس دهم شورای اسلامی گره خورده است. «ناطق بیاید یا نیاید»، این روزها به یکی از مهم‌ترین سوالات فعالان سیاسی تبدیل شده است.

ناطق نوری اگر بیاید، سرلیست چه جناحی شود؟

علی اکبر ناطق نوری اصولگرا است، گرچه اصولگرای معتدلی است و هوای اصلاح‌طلبان را در سال‌هایی که جفای زیادی به آن‌ها می‌شد، داشت. به همین دلیل عده‌ای بر این اعتقادند که ناطق نوری باید بیاید، اما از طرف اصولگرایان معتدل بیاید. این بدان معنی است که ناطق، نه سرلیست اصلاح طلبان که باید سرلیست اصولگرایان باشد. ناطق نوری می‌تواند حتی به حداقلی اصلاح طلبان، همان عدم ورود تندروها به مجلس، جامه عمل بپوشاند، چرا که نام او در

زمره معتدل ترین اصولگرایان است و از سوی دیگر بارها و بارها از تندروها انتقاد کرده است. همچنین از سوی دیگر به نظر می‌رسد اگر بنا باشد دعوتی رسمی از ناطق نوری برای انتخابات مجلس دهم صورت بگیرد، بهتر است این دعوت از سمت اصولگرایان نزدیک به او صورت بگیرد، گرچه ناطق از دوستان قدیمی و به حق هاشمی‌رفسنجانی است، اما مانور اصلاح طلبان بر ناطق نوری، ممکن است تنها حساسیت‌ها را بالا ببرد و انشقاقی میان او و سایر اصولگرایان ایجاد کند. همچنین این امری است که ممکن است اصلاح طلبان زیادی نسبت به آن وفاق و اتحاد نداشته باشند. سرلیستی ناطق نوری در لیستی که اصلاح‌طلبان هم در آن حضور دارند تنها در صورتی ممکن است که ائتلاف اصلاح طلبان و اصولگرایان میانه رو صورت بگیرد، البته این مسئله تا توجه به اظهار نظرهای اصلاح طلبان از این سو و اصولگرایان از سوی دیگر، امری بعید به نظر می‌رسد و با این اوصاف بهتر است افرادی مثل ناطق در کنار دیگر اصولگرایان معتدل و به اصطلاح راست عقلایی قرار بگیرند و ائتلافی رسمی تشکیل دهند. همچنین گروه‌کشی ناطق نوری به وسیله اصلاح طلبان و پرچسب اصلاح طلبی بر پیشانی او زدن، نه تنها مزیتی ندارد که منجر به قدرت گرفتن هر چه بیشتر گروه‌های تندرو می‌شود. به هر حال، حضور رئیس مجلس شورای اسلامی می‌تواند عرصه انتخابات مجلس دهم را جدی‌تر و مهم‌تر جلوه دهد، ناطقی که از سال ۷۶ تا امروز، درهیچ انتخاباتی شرکت نکرده بود، ریاست علی اکبر ناطق نوری بر مجلس بعدی شورای اسلامی امری مطلوب و پسندیده است و حتی عده‌ای ریاست ناطق را بهتر از ریاست عارف بر مجلس دهم پیش بینی می‌کنند.

هر گروهی می‌تواند از حضور ناطق نوری بگوید

اما در کنار این مسائل، علی اکبر ناطق نوری، رئیس مجلس پنجم شورای اسلامی که در عین حال یکی از معتدل ترین و کارآمدترین مجالس شورای اسلامی بود، یکی از معدود افرادی بود که در این سال‌ها با هیچ گروهی جبهه نداشت. دفتر ناطق نوری به روی هر حزب و گروهی باز بود. گرچه محمود احمدی‌نژاد را ناطق وارد عرصه سیاست کرد و با اصرار و وساطت او از شورای نگهبان، احمدی‌نژاد شهردار تهران شد، اما با این وجود هر دو از یکدیگر برگشتند. همان زمانی که در انتخابات ریاست جمهوری دهم، نام پسران ناطق در کنار نام پسران هاشمی‌رفسنجانی به عنوان دزد از سوی احمدی‌نژاد برده شد، ناطق به خوبی فهمید در مورد او اشتباه فکر می‌کرد. احمد پورنجاتی یک بار در

این خصوص گفته بود: «پس از سال ۸۴ اقداماتی که اصولگرایان انجام دادند ناطق نوری به‌طور کلی از فضای اصولگرایان دور شد و اکنون هم من از خود ایشان شنیدم که خود را فراجناحی می‌دانند. ایشان پس از انتخاب احمدی‌نژاد تصمیم گرفته‌اند منتسب به جریان خاصی نباشند و تنها به نفع منافع ملی نقش ایفا کنند. در سال ۹۲ نیز دیدم که ایشان نقش مؤثری در انتخابات داشتند، هر چند که این نقش و حضور مستقیم نبود، قطعاً این مسئله که ناطق نوری در اتاق فکر نظام حضور داشته باشد می‌تواند در تأمین منافع ملی تأثیر گذاری بیشتری داشته باشد».

در این بین نباید جریانی را که اخیراً از لزوم حضور ناطق در انتخابات می‌نویسند، نادیده انگاشت. این بسیار مطلوب است که طیف‌های مختلف، از آمدن و یا نیامدن ناطق نوری بگویند. آذر منصوری پیشتر در این خصوص گفته بود: «بعید می‌دانم اصلاح طلبی نسبت به این موضوع دید منفی داشته باشد. موقعیت آقای ناطق نوری در فضای سیاسی کشور در مقایسه با حداقل یک دهه گذشته متفاوت به نظر می‌رسد. به نظر من، اتفاقات و وقایع صورت‌گرفته در هشت سال دولت احمدی‌نژاد که محصول جریان اصولگرایی در انتخابات ۸۴ بود، این تفاوت جایگاه را ایجاد کرده است. آقای ناطق نوری امروز نتنها با ناطق نوری سال ۸۴ متفاوت است؛ بلکه به خصوص جایگاه ایشان در بین مردم و جریان‌های سیاسی بیشترین تفاوت را با سال ۷۶ نیز پیدا کرده است. امروز بیش از هر زمان در طول فعالیت سیاسی آقای ناطق نوری می‌توان گفت که ایشان روشن‌ترین مرز بندی را با جریان اصولگرایان تندرو پیدا کرده‌اند. به همین دلیل هم فکر می‌کنم ایشان یکی از شخصیت‌هایی هستند که می‌توانند در تحقق وحدت و آشتی ملی در فضای امروز کشور نقش تأثیر گذاری داشته باشند. البته من از دعوت و رایزنی‌ها اطلاع دقیقی ندارم. به دلیل همین سابقه، فکر می‌کنم حضور آقای ناطق نوری از یک طرف به شکل گیری رقابتی سالم در انتخابات کمک خواهد کرد و از سوی دیگر حضور ایشان در مجلس آینده هم با توجه به همین تجربه‌ها حضوری مقتضی و مناسب وضعیت امروز کشور ما خواهد بود. این حضور می‌تواند در احیای جایگاه مجلس نیز بسیار تأثیرگذار باشد».

با همه این اوصاف، آیا علی اکبر ناطق نوری که بارها گفته است: «نمی‌آیم»، مثل یار دیرینش عمل خواهد کرد و در دقیقه ۹۰ اعلام کاندیداتوری خواهد کرد و از همه مهم‌تر، شورای نگهبان میدان بازی را تا چه اندازه باز می‌گذارد؟

واکنش روز

از روحانی بعید بود

فاجعه منازمانی رخ داد که رئیس جمهور روزی بر امور خارجه در نیویورک به‌سر می‌پردند تا به بهانه اجلاس عمومی سازمان ملل، درخصوص توافق هسته‌ای و مسائل منطقه‌ای یاد دنیا به‌گفت‌وگو بنشینند. موضوعی که از سویی تریبونی در اختیار ایران قرار داد تا توجه جامعه بین‌الملل را در این خصوص جلب کند، از سوی دیگر امکان رایزنی از فاصله نزدیک با مقامات دیگر کشورها برای پیگیری قضیه را فراهم کرد. چنان‌که ظریف در صحن علنی سازمان ملل با امیر کویت مذاکره غیررسمی کرد و نواست با میانجی‌گری او پادشاه سعودی را راضی کند تا در مورد صدور ویزا برای مقامات ایرانی همکاری کند. همچنین رئیس جمهور در همان ساعات اولیه دستورات ویژه‌برای پیگیری حادثه را داد و معاون وزارت خارجه گفت که ظریف‌سی‌بار برای پیگیری موضوع

با آن‌ها تماس گرفته‌است. اما تلاش‌های روحانی و تیمش از نیویورک برخی راضی نکرده است و آن‌ها می‌گویند روحانی باید بلافاصله بعد از واقعه سفرش را نیمه تمام‌های کرد و به ایران بازمی‌گشت تا از نزدیک پیگیری موضوع باشد. روز گذشته حسین شریعتمداری، مدیرمسئول روزنامه کیهان گفت ادامه سفر روحانی علاوه بر اینکه در عرف دیپلماتیک غیرقابل توجیه است، اهانت به مردم و بی‌اعتنایی به جانباختگان نیز هست. اما روحانی امروز اعلام کرد که سفرش را برای حضور در مراسم تشییع پیکرهای حجاج کشته شده نیمه‌تمام می‌گذارد. با این حال رئیس پیشین سازمان صدا و سیما به این موضوع واکنش نشان داد و در مطلبی با بیان اینکه سفر نیمه‌تمام روحانی می‌توانست دارای بالاترین پیام دیپلماتیک و سیاسی باشد، نوشت: «در حالی که افکار عمومی به شدت خواستار قاطع‌ترین برخورد رئیس‌جمهور محترم، در مهم‌ترین تریبون جهانی است، نمی‌دانم چرا چنین اتفاقی نمی‌افتد. از آقای روحانی بعید بود که با توجه به تجربه دیپلماتیکشان، ندانند که ابعاد حادثه در حدی است که باید در همان ساعات اولیه نیویورک اترک می‌کردند تا مجبور به لیخند‌های مکرر سیاسی در دیدارهای نه‌چندان مهم نباشند.»